

Sygn. akt V U 357/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 25 marca 2016 r.

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 25 marca 2016 r. znak (...) w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia wysokości emerytury A. S. zgodnie z art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 01 marca 2016 r.

SSO Krzysztof Głowczyński

sygn. akt V U 357/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 marca 2016r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przedłożeniu dwóch zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 9 marca 2016r. rozpatrzył wniosek A. S. o przeliczenie emerytury według najkorzystniejszego wariantu, w tym art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i na podstawie art. 111 ustawy ustalił świadczenie w dotychczasowej wysokości, gdyż przedłożone dokumenty - po dokonaniu obliczeń - nie mają wpływu na wysokość świadczenia i nie powodują jego zmiany. Wnioskodawcy odmówiono przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy, gdyż nowo uzyskany wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskanego w części po przyznaniu emerytury wyniósł 246,29% i jest niższy niż 250%.

Wnioskodawca A. S. w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się przeliczenia emerytury, gdyż emeryturę otrzymał biorąc pod uwagę lata pracy pod ziemią, natomiast organ rentowy do przeliczenia emerytury przyjął lata, gdy pracował na powierzchni. Wskazał, że posiada zaświadczenie o wysokości wynagrodzeń z lata 1977-1994, zaś za pozostałe lata jego dokumentacja została zlikwidowana. Organ rentowy do obliczeń przyjął zmyślane wynagrodzenia za lata 1963 i

1971, powinien natomiast w jego ocenie wybrać średnią lub najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z ostatnich 18 lat pracy pod ziemią, w tym rok 1975 i 1976, w myśl art. 110 a ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie podnosząc, że organ rentowy rozpoznając wniosek A. S. przyjął do obliczeń dokumenty zawarte w aktach ubezpieczeniowych, dołączone nowe zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, natomiast za okresy zatrudnienia, za które wnioskodawca nie udokumentował wynagrodzenia, przyjęto wynagrodzenie minimalne - zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. Biorąc powyższe pod uwagę nie ma możliwości przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, ponieważ brak było możliwości obliczenia wskaźnika z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych przypadających bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, tj. z lat 1996-2015, gdyż w tym okresie wnioskodawca nie pozostawał w zatrudnieniu, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskanego w części po przyznaniu emerytury, tj. z lat 1963, 1971, 1977-1994, wyniósł 246,29 % i jest niższy niż 250 %. Organ rentowy rozpatrzył również wniosek na podstawie art. 111 ustawy emerytalnej i ustalił świadczenie w dotychczasowej wysokości. Wyliczone bowiem zgodnie z art. 111 ustawy wskaźniki wysokości podstawy wymiaru wyniosły: - z kolejnych 10 lat kalendarzowych (tj. 1979-1988) wybranych z 20 lat kalendarzowych (tj. 1974-1993) poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę - 304,04%, - z 20 lat kalendarzowych, tj. 1963,1971,1977-1994 wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia - 246,29%. Są one niższe od dotychczasowego, ustalonego z 5 lat kalendarzowych, tj. z okresu 1.01.1982r.-31.12.1986r. wynoszącego 347,07%. Brak było zatem podstaw do przeliczenia świadczenia. Organ rentowy wskazał nadto, że gdyby przyjąć do obliczeń lata wskazane przez wnioskodawcę, tj. 1975 i 1976, to uzyskane wskaźniki byłyby niższe, gdyż wskaźniki dla kwestionowanych lat wynoszą : 1963-41,83%, 1971-42,41%, 1975-30,67% i 1976-28,03%.

Wyrokiem z dnia 07 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił odwołanie A. S. od decyzji z dnia 25 marca 2016 r.

Na skutek apelacji wnioskodawcy od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydanym w sprawie III AUa 1125/16 wyrokiem z dnia 16 marca 2017 r. uchylił wyrok z dnia 07 czerwca 2016 r. i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd II instancji jako najistotniejszą kwestię wskazał to, że od 12 listopada 1972 r. do 20 stycznia 1995 r. bezspornie wnioskodawca był zatrudniony w Oddziale (...) Zakładach (...) w P.. W okresie od 12 listopada 1972 r. do 30 czerwca 1973 r. był zatrudniony na stanowisku rzemieślnika, ślusarza, mechanika urzędów górniczych pod ziemią, a w okresie od 01 lipca 1973 r. do 31 grudnia 1976 r. – górnika pod ziemią. Faktem powszechnie znanym jest ten, że zarobki górników w latach 70-tych znacznie przekraczały najniższe, a nawet średnie wynagrodzenie pracowników w innych sektorach przemysłu, co wiązało się z ówczesną polityką państwa. Nadto górnicy korzystali z przywilejów, w tym finansowych, które nie były dostępne w innych zawodach. Z porównania wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego uzyskiwanego przez pracowników w gospodarce uspołecznionej w latach 1971 – 1976 (obwieszczenie Prezesa GUS z 02 czerwca 1990 r.) do wysokości przeciętnych płac uzyskiwanych przez robotników w przemyśle węglowym (dane GUS) wynika, że płace w górnictwie rosły w stosunku do płac zwykłych pracowników w gospodarce uspołecznionej, by osiągnąć ich dwukrotność, a w 1980 r. prace górników były ponad dwukrotnie wyższe od przeciętnych wynagrodzeń.

Istotnie brak jest zaświadczenia o wynagrodzeniach wnioskodawcy z lat zatrudnienia w kopalni miedzi 1972 – 1976, lecz Sąd I instancji pominął, że w aktach osobowych ubezpieczonego znajdują się pewne oryginalne dokumenty, wskazujące na wysokość stawki godzinowej uzyskiwanej przez wnioskodawcę w spornych latach jak:

- we wniosku o przeszerogowanie z 16 czerwca 1973 r. i z dnia 14 grudnia 1976 r.,
- w karcie wynagrodzeń (godzinowych), zasiłków i urlopów wypoczynkowych za lata 1972 – 1980,

- w angażach z 16 listopada 1972 r., 01 lipca 1973 r., 12 września 1976 r., 08 marca 1974 r., 10 lutego 1974 r., 14 listopada 1973 r.

Natomiast w aktach emerytalnych ubezpieczonego na str. 10 znajduje się zaświadczenie z 23 listopada 1994 r. o liczbie jego przepracowanych dniówek górniczych. W oparciu o te dokumenty Sąd I instancji spróbuje ustalić (samodzielnie, czy też przy pomocy biegłego) zarobki wnioskodawcy z lat 1972 – 1976. Sąd zwróci uwagę, że z oryginalnego zaświadczenia o zarobkach z 29 maja 1980 r. (k. 11 akt renty wypadkowej) wynika, że w latach 1977 i 1978 wnioskodawca uzyskiwał dodatkowe świadczenia związane z zatrudnieniem w górnictwie jak: 14 pensję, ekwiwalent węglowy oraz świadczenia z Karty Górnika. Sąd rozważy, czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że wnioskodawca takie świadczenia mógłby otrzymywać także w latach poprzednich zatrudnienia na stanowisku górnika pod ziemią. Sąd sięgnie do aktów prawnych obowiązujących w tamtych latach, określających szczególne przywileje przysługujące pracownikom górnictwa w zakresie praw honorowych, płac, czasu pracy, wypoczynku, świadczeń socjalnych i zaopatrzenia emerytalnego. Aktami tymi były:

- 1) uchwała Rady Ministrów z 30 listopada 1949 r. w sprawie szczególnych przywilejów dla górników w górnictwie węglowym,
- 2) uchwała nr 326 Rady Ministrów z 12 sierpnia 1957 r. w sprawie rozszerzenia przywilejów dla pracowników górnictwa,
- 3) uchwała nr 230 Rady Ministrów z 27 września 1974 r. w sprawie zmian w zasadach wypłacania specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika oraz innych składników płac.

Sąd Apelacyjny wskazał, że jeśli Sąd dojdzie do przekonania, że na podstawie ww. danych zawartych w oryginalnej dokumentacji osobowej wnioskodawcy nie można ustalić choćby jego wynagrodzenia zasadniczego w spornych okresach, Sąd rozważy, czy uzasadnione jednak będzie w okolicznościach sprawy przeliczenie świadczenia w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w sektorze gospodarki uspołecznionej w latach 1972 – 1976. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego rzetelna analiza materiału dowodowego w porównaniu z wysokością zarobków górników uzyskiwanych w latach 70-tych pozwala na wyprowadzenie wniosku, że wnioskodawca z dużym prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością uzyskiwał znacznie wyższe zarobki od średnich zarobków pracowników uspołecznionych. Przyjęcie zatem do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia wnioskodawcy przeciętnych pensji w gospodarce uspołecznionej w latach 1972 – 1976, mogłoby okazać się prawdziwe, bowiem nie przekraczałoby granic swobodnej oceny dowodów. – art. 233 § 1 kpc.

Tak uzupełnione postępowanie dowodowe pozwoli na jednoznaczną odpowiedź, czy możliwe jest przeliczenie świadczenia ubezpieczonego w oparciu o art. 110a ustawy emerytalnej, w sytuacji gdyby jednak wwpw przekraczał 250%.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. S., ur. (...) jest uprawniony do emerytury górniczej od 1 października 1994r. na mocy decyzji organu rentowego z dnia 20 stycznia 1995r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ emerytalny przyjął wynagrodzenie które stanowiło podstawę wymiaru w okresie 5 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1982r. do 31 grudnia 1986r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 347,07% i został ograniczony do 250%. Wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu do 20 stycznia 1995r.

Kolejnymi decyzjami przeliczano oraz waloryzowano emeryturę wnioskodawcy.

Dnia 14 marca 2016r. wnioskodawca wniósł o ponowne ustalenie wysokości emerytury poprzez przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu, z uwzględnieniem art. 110a ustawy emerytalnej. Do wniosku dołączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1977 - 1995.

W wyniku rozpoznania wniosku organ rentowy wydał 24 marca 2016r. decyzję odmawiającą ponownego ustalenia wysokości świadczenia na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej oraz decyzję z 25 marca 2016r. zaskarżoną w niniejszej sprawie, w której przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 marca 2016r., czyli od miesiąca w którym zgłoszono wniosek według najkorzystniejszego wariantu, przyjmując do obliczeń wynagrodzenia wskazane w załączniku do decyzji. Wysokość świadczenia nie uległa zmianie.

Do wyliczeń podstawy wymiaru organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne za okresy : 07.09.1960r. - 28.04.1965r., 23.04.1967r. - 30.09.1967r., 01.10.1967r. - 18.11.1967r., 07.12.1967r. - 14.09.1971r., 15.09.1971r. - 11.11.1972r. oraz 12.11.1972r. - 31.12.1976r. Za pozostałe okresy przyjęto wynagrodzenia na podstawie złożonych przez wnioskodawcę dokumentów.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia wnioskodawcy (1963, 1971, 1977-1994) wyniósł 246,29% i uwzględnia rok 1994 w zakresie wynagrodzenia przypadającego w części po przyznaniu świadczenia.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru: - z 10 najkorzystniejszych lat wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym złożono wniosek o przyznanie emerytury (tj. z lat 1974r.-1993r.), czyli z lat 1979-1988 wyniósł 304,04% i jest niższy od poprzednio obliczonego; - z 20 lat kalendarzowych, tj. 1963,1971,1977-1994 wybranych z całego okresu ubezpieczenia przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia wyniósł 246,29% i jest niższy od poprzednio obliczonego.

Do powyższych obliczeń organ rentowy uwzględnił wysokość zarobków za kolejne lata w oparciu o nowo przedłożone dokumenty dołączone przez wnioskodawcę do wniosku z 14 marca 2016 r.

(o k o l i c z n o ś c i n i e s p o r n e, w tym szczególnie akta emerytalne wnioskodawcy)

Po uwzględnieniu obejmujących lata 1973 – 1976 zarobków w wysokości wynikającej z przedłożonej kserokopii wystawionego przez zakład pracy dnia 13 marca 2017 r. zaświadczenia Rp-7, ustalony w najkorzystniejszy sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych, z uwzględnieniem wynagrodzeń przypadających w całości lub w części po przyznaniu emerytury, z lat 1973 – 1975 i 1977 – 1994 wynosi 253,52%.

D o w ó d: pismo O/ZUS z 13 września 2017 r., k. 91.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie sporne było, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury w wariantcie najkorzystniejszym, w tym czy istnieje możliwość przeliczenia świadczenia w myśl art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn.: Dz.U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisem art. 110a, wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ustalenie wysokości emerytury może nastąpić tylko raz (ust. 2).

Art. 110a umożliwia zatem ponowne ustalenie emerytury na wniosek emeryta, który spełnił łącznie następujące warunki:

- do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury wskazał wynagrodzenia przypadające

w całości lub w części po przyznaniu emerytury, z okresu ustalonego z uwzględnieniem art. 15 ust. 1 i 2, tj.: z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłosił wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, lub z dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał on ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury,

- na podstawie wskazanych wynagrodzeń udowodnił, że nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy niż 250%.

W świetle treści pisma organu rentowego z dnia 13 września 2017 r. określona w zaświadczeniu z dnia 13 marca 2017 r. Rp-7 wysokość wynagrodzeń wnioskodawcy za lata 1973 – 1976 jak i dokonane z uwzględnieniem tych wynagrodzeń ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru na poziomie wyższym niż 250% są niesporne. Istnieją zatem uzasadnione podstawy do przyjęcia, że ustalony na poziomie 253,52% wskaźnik uzasadnia dokonanie przeliczenia emerytury według zasad określonych w art. 110a ustawy emerytalnej i w związku z tym odwołanie jest uzasadnione.

Mając na uwadze podniesione w uzasadnieniu wyroku Sąd II instancji argumenty, w tym te z nich, w których wskazywane są dowody, którymi na dzień wydania zaskarżonej decyzji dysponował organ rentowy, Sąd Okręgowy za uzasadnione uznał przeliczenie emerytury od dnia 01 marca 2016 r. Istotą sprawy było bowiem rozstrzygnięcie, w związku ze złożonym w dniu 14 marca 2016 r. wnioskiem o przeliczenie, czy na dzień złożenia tego wniosku żądanie przeliczenia było uzasadnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uwzględniając uzasadnione odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł co do istoty sprawy.